

CASOS PRÀCTICS

CAS 1: El vídeo de la Maria

TEMA 1

El Joan i la Laura passejaven pel carrer de Cavallers. De sobte, van ensopegar amb la Maria, una dona que feia uns anys havia perdut la feina i la família i que ara vivia amagada en una casa feta de cartó. La dona els va demanar un parell d'euros per a menjar. Què haurien de fer els dos amics?

- a) No fer-li cas i continuar passejant.
- b) Donar-li els euros.
- c) Comprar-li alguna cosa per a menjar.

Quan ja els dos amics havien marxat, i la Maria anava de camí cap al seu racó menjant-se l'entrepà, de sobte va veure un xiquet gitano, gairebé nu, que buscava el seu pare. Què hauria de fer la Maria?

- a) Passar de llarg i no fer-li cas.
- b) Donar-li l'entrepà i tornar al seu lloc.
- c) Donar-li un tros de l'entrepà i ajudar-lo a buscar son pare.

Finalment, quan van trobar el pare, aquest en va estar tan agraït que va convidar la Maria a sopar a la casa on vivien, als afores. Era una casa vella, sense la majoria de les comoditats domèstiques que tenim avui en dia; a la Maria, però, li va semblar una llar molt càlida. Al voltant de la casa hi havia un petit hort força descurat que va impressionar la Maria. Els va preguntar si ningú no se n'ocupava i es va oferir a treballar-lo. Què hauria de fer la família amb la petició de la Maria?

- a) Dir-li que se'n torne als seus cartons.
- b) Mostrar-se agraïts, però refusar l'ajut.
- c) Estar encantats amb la idea. A més, senten que no poden negar-li res per tot el que ha fet pel fill.

TEMA 2

El petit hort de què la Maria tenia cura es trobava al costat d'un magatzem on portaven articles vells d'una botiga d'electrodomèstics i aparells electrònics que ja no servien. Un dia, mentre la Maria feinejava a l'hortet, es va acostar al magatzem i li va cridar l'atenció una càmera de vídeo que era per terra. La Maria va demanar permís per portar-se-la, i després de treballar-hi uns dies, va aconseguir de fer-la funcionar.

Els dies que no anava a veure la família, es dedicava a enregistrar en vídeo les coses curioses que veia. Després, les ensenyava als xiquets de la casa.

La primera història que la Maria va veure va ser la d'un xiquet que estirava la cua a un gos. La mare li deia que "això no estava bé i que no es feia". Davant què ens trobem?

- a) Valors propis.
- b) Pensaments transferits.
- c) Socialització del xiquet: la mare li ensenya a veure normes socials.

En una altra situació, hi havia un home que parlava amb ell mateix en una cantonada. L'home es deia que no ho havia fet bé, que hauria de demanar perdó al seu fill, perquè ell no tenia culpa del que li havia passat amb el seu company a la feina i ho havia pagat amb ell. Que feia aquest home?

- a) Autocrítica (Aronfreed).
- b) Disculpa.
- c) Reparació.

La Maria va dir als xiquets que suposava que aquest home segurament havia tornat a casa i havia demanat perdó al fill. Així, ara parlem de:

- a) Autocrítica.
- b) Disculpa.
- c) Reparació.

TEMA 3

A la casa, hi vivien xiquets d'edats diferents. El més gran, de 17 anys, mostrava canvis respecte del seu pensament moral. Desenvolupava els valors d'una manera més

autònoma. De vegades treballava a casa amb un company de classe, un xiquet de la seua edat, molt religiós i amb un jo moral més fort. Aquest concepte es caracteritza per:

- a) Haver d'anar una vegada a la setmana a l'església.
- b) Més seguretat i importància en el seu entorn familiar, millor autoconcepte i major coherència entre el seu comportament i les seues capacitats personals.
- c) Pensament postconvencional.

Un altre fill, de 4 anys, era molt mogut i els seus pares sempre li havien d'anar al darrere. Fins ara no ha fet gaire cas a les normes familiars, però sembla que començava a entendre quan s'havia comportat d'acord amb les normes socials i quan no. Això tracta de:

- a) Pensament social infantil.
- b) Discriminació de normes.
- c) Modificació de conducta antisocial.

Un dia, el germà gran va arribar a classe sense haver fet els deures. En conseqüència, va haver de fer un treball complementari. Des d'aquell moment, va decidir portar tots els treballs al dia. Ho va fer a través de:

- a) Pensament de perspectiva.
- b) Pensament de mitjà-fi.
- c) Pensament conseqüencial.

TEMA 4

Un altre dia, la Maria va acompanyar els xiquets a escola i els va enregistrar amb els seus companys mentre eren al pati. En un racó plorava un xiquet a qui li havia caigut un gelat. Aleshores va arribar un altre xiquet i li va donar una de les llepolies que estava menjant. De quina representació depèn aquest acte? (segons el model psicoanalític):

- a) Allò.
- b) Superjò.
- c) Jo.

La Maria es va adonar que el xiquet no devia tenir més de 5 anys, i va pensar que en un

futur el xiquet podria arribar a ser una bona persona. Aquest pensament es correspon amb el model explicatiu:

- a) Restrictiu.
- b) De l'altruisme recíproc.
- c) Evolutiu.

En un altre punt del pati va veure com uns xics més majors llevaven la motxilla a un de més petit. Uns xics de l'edat dels majors miraven què passava, i un d'ells va cridar l'atenció de la Maria. Semblava com si estiguera pensant en la possibilitat d'ajudar, valorant si era una bona decisió involucrar-s'hi. En quina de les fases de les *normes personals específiques* podria trobar-se el xic?

- a) Construcció d'una norma personal.
- b) Avaluació de costos i resultats de l'ajuda.
- c) Fase d'activació.

TEMA 5.

Un dia, mentre feia el dinar, la Maria va donar al xiquet de 4 anys un tros de pa. En aquell moment va arribar la germana de 15 anys i va demanar el mateix. La Maria va dir al petit que li donara un tros del seu pa, perquè ja no en quedava per repartir. El xiquet s'hi va negar i se'n va anar corrents. Ja que la conducta prosocial es desenvolupa al llarg del nostre cicle, l'edat conforma un constructe molt important per a aquest desenvolupament. Aquest fet es produeix perquè durant la infantesa som més dependents de:

- a) Recompenses visibles i tangibles.
- b) Recompenses intrínseques.
- c) Recompenses socials.

A escola, el xiquet de 4 anys es va veure en la mateixa situació, però ara era ell qui en demanava i a qui un company en negava. Posant-se en la situació de la seua germana, es va adonar d'un sentiment que el va facilitar conèixer com es degué sentir la germana, encara que no fóra conscient del que això significava. Parlem de:

- a) Cooperació.

- b) Empatia.
- c) Altruisme.

Com que el xiquet era encara petit, quan va arribar a casa sa mare li va dir que no havia actuat correctament. En conseqüència, va sentir un sentiment que el va impulsar a parlar amb la germana. Aquest sentiment és:

- a) Companyerisme.
- b) Sociabilitat.
- c) Culpabilitat.

TEMA 6

Al començament del curs a l'escola dels xiquets amb qui vivia la Maria, els van fer unes entrevistes en l'espai corresponent a l'educació de la ciutadania. Per l'edat dels xiquets, els professionals van decidir aplicar primer un tipus d'entrevista que mesurara una moralitat heterònoma, d'interpretació literal de les normes i les obligacions. Haurien de presentar una entrevista:

- a) Tipus B
- b) Tipus A
- c) Tipus C

En una altra aula de segon d'ESO, van decidir treballar amb un altre tipus de tècnica per mesurar la probabilitat que hi haguera conductes antisocials a la classe. Sabent que el grup està format per adolescents, el qüestionari més adequat a la situació és:

- a) TISS
- b) DIT
- c) PROM

En acabar el treball d'informació, els especialistes es van adonar de diferències de pensament en una mateixa aula. Alguns alumnes estaven més interessats en aspectes com ara “ser obedient, educat, afectuós...”, en definitiva en constructes més relacionats amb la seguretat i el benestar. Parlem d'un nivell de pensament:

- a) Postconvencional.

- b) No convencional.
- c) Convencional

TEMA7

Un dia, la Maria estava mirant la televisió amb un dels xiquets. En un moment de publicitat durant la retransmissió d'una ponència política, el xiquet va preguntar a la Maria si els “senyors” que deien voler ajudar els països menys desenvolupats d'Àfrica pensaven realment portar a terme aquest comportament. El xiquet feia al·lusió al concepte de:

- a) Conducta d'ajuda.
- b) Pensament de compassió.
- c) Vinculació entre el pensament sociomoral i la conducta prosocial.

La Maria li va explicar que aquestes coses no depenien d'una persona tota sola. En cas que portaren a terme el que diuen, no seria de manera altruista, és a dir, que en el fons ho farien, encara que es tractara d'una bona conducta d'ajuda, per obtenir un reforçador, per sentir-se millor. La Maria parlava de (en relació amb la diferència amb l'altruisme):

- a) Cooperació.
- b) Conducta prosocial.
- c) Compassió.

Quan va acabar el tema polític, va començar un programa dirigit a la resolució de casos judicials. El cas que hi tractaven estava protagonitzat per una dona que reclamava la custòdia dels fills. L'home vivia amb els xiquets de feia 6 mesos, quan es van separar. La Maria va tenir clar que la dona tenia dret a recuperar els fills. En acabar el judici, el jutge va donar més informació sobre el cas. Va resultar que la dona era toxicòmana, que treballava sempre de nits i que no podia tenir cura dels fills. La Maria havia pres una decisió, que en aquest cas havia sigut errònia, mitjançant:

- a) La reflexió accelerada.
- b) El raonament superficial.
- c) L'heurística.

TEMA 8

Un dels xiquets que vivia amb la Maria no arribava a comprendre per què unes persones actuen d'una manera i d'altres d'una altra. Per exemple, un dia a l'escola un professor va proposar un dilema moral a partir del qual els alumnes havien de prendre una decisió. Alguns alumnes van quedar en silenci total i no hi mostraven cap interès. Quan parlem de les dificultats en la intervenció del pensament moral, parlem de:

- a) Actituds negatives.
- b) Atac personal.
- c) Participació excessiva.

En el procés de presentació del dilema, els alumnes havien d'argumentar la seua decisió. En aquesta part ens trobem en la fase de:

- a) Presentació del dilema.
- b) Justificació de la solució.
- c) Decisió de quina és la solució correcta.

Per a molts dels alumnes de la classe era difícil d'articular els sentiments morals en públic, experimentar un conflicte, tractar amb principis morals abstractes... Per això, els professors havien de prendre un paper molt més important en l'educació d'aquests alumnes. Segons Kohlberg parlem de:

- a) Zona d'aprenentatge òptima.
- b) Clima de discurs lliure.
- c) Confrontar estudiants amb problemes morals difícils.

TEMA 9

Mentre feia un treball per a la classe d'educació per a la ciutadania, el major dels xiquets que vivien amb la Maria es plantejava de quina manera seria possible traure partit d'aquesta assignatura. La Maria li va explicar que la major part de la bona convivència d'una comunitat depèn dels valors que la formen. El xiquet no va entendre gaire bé de què parlava la Maria. Per contextualitzar-lo, li va posar l'exemple de quan van veure una velleta que va caure al carrer i la van ajudar a alçar-se entre els dos. Això seria un exemple de valor:

- a) Personal.
- b) Social.
- c) Moral.

El xiquet va preguntar a la Maria si el fet de fer els deures en tornar a casa d'escola podria ser un dels seus valors personals. La Maria li va explicar que això més aviat era un deure que feia perquè els pares l'obligaven de manera autoritària. Per tant, i si parlem de moralitat, podria pertànyer al concepte de:

- a) Moral feble.
- b) Moral imposada (pedagogia tradicional autoritària, Durkheim).
- c) Moral paternal.

Continuant la conversa, el xiquet va reflexionar sobre la forma com s'adquireixen aquests valors i judicis morals que haurien de formar el seu comportament futur. Va arribar a la conclusió que els valors arribaven a nosaltres a través dels pares, en principi, i per part de tot el nostre context pròxim al llarg de tota la vida. Parlem de:

- a) Modelatge.
- b) Reforç positiu.
- c) Reforç negatiu.

CAS 2: El dilema de la Marina

L'Àlex i la Marina tenen 16 anys. Encara que en porten 4 de relació, continuen tan enamorats com el primer dia en què es van besar. Després de tant de temps junts, decideixen de fer l'amor. Tot i que l'Àlex proposa al principi fer-ho amb protecció, la Marina no vol. Els seus pares tenen una actitud negativa i molt tancada sobre el sexe abans del matrimoni i els anticonceptius. Així que ho fan sense protecció.

Al cap d'un mes, la Marina s'adona que està embarassada i l'última cosa que desitja ella és que els seus pares se n'assabenten, de manera que comença a plantejar-se l'opció d'avortar. Per aquest motiu, l'Àlex comunica aquesta situació al Pere, un veí seu que és metge amb experiència i amb qui té molt bona relació. El Pere comprèn molt bé la situació a què s'enfronten la Marina i l'Àlex, ja que, com ells, un gran nombre de joves acudeixen a la seua clínica amb el mateix problema. A més, com que coneix l'Àlex des que va nàixer, s'implica molt a ajudar-los i ofereix a la Marina de practicar-li l'operació en pocs dies, de manera gratuïta i sense dir res a ningú.

TEMA 1

Quin o quins sentiments manifesta el Pere?

- a) Altruisme.
- b) Empatia.
- c) Tots dos.

La Marina agraeix la implicació del Pere, però es troba davant un conflicte: socialment no està ben vist l'avortament, ja que suposa la mort d'un ésser viu; a més, és il·legal.

Des de quina etapa del desenvolupament moral de Kohlberg raona en tot moment la Marina?

- a) Etapa preconvençional.
- b) Etapa convencional.
- c) Etapa postconvençional.

Si, davant aquest dilema moral, plantegem la pregunta “*Què és el que hauria de fer la Marina?*”, amb quin tipus de dilema ens trobarem?

- a) Complet.
- b) D'anàlisi.
- c) De solució.

TEMA 2

Davant el dilema en què es troben l'Àlex i la Marina sobre si haurien de tenir el fill o no tenir-lo, el Pere s'ofereix a intervenir quirúrgicament la Marina sense cap cost econòmic, en pocs dies i sense dir res a ningú. El que principalment motiva el Pere per ajudar-los és ser veí de l'Àlex i conèixer-lo des que va nàixer, però a l'hora de prendre aquesta decisió també pensa en totes aquelles joves a les quals ha d'atendre a la seua clínica amb problemes semblants. El Pere, doncs, coneix perfectament el problema per què estan passant.

Quin dels raonaments d'Eisenberg s'acostaria més a la manera de pensar del Pere?

- a) Raonament hedonista.
- b) Raonament dirigit a l'aprovació dels altres.
- c) Interès per les necessitats dels altres.

Mentrestant, la Marina, totalment penedida, no para de pensar en el fet que havia decidit prioritzar el seu desig biològic de practicar l'acte sexual a les normes i valors que li havien inculcat els seus pares. Quin destacat autor explica la moralitat a partir d'un conflicte d'aquesta mena?

- a) Freud.
- b) Bandura.
- c) Piaget.

Com a conseqüència de tot el que ha passat, la Marina se sent completament penedida i adopta la decisió radical de no practicar mai més l'acte sexual a no ser que vulga ser mare de veritat. La decisió es troba en la línia de quin autor?

- a) Klein.
- b) Aronfreed.
- c) Eysenck.

TEMA 3

Com que la Marina sap que els seus pares són molt estrictes i tenen una idea molt clara de com s'ha de comportar en tot moment, ella tracta sempre d'aparentar davant seu una imatge coherent a la que ells esperen d'ella. Tanmateix, després de molts anys jugant amb els amics i les amigues i formant-se a l'escola, ha anat adquirint nous valors que li han fet qüestionar-se sovint els que li han inculcat de sempre els seus pares.

Quin tipus de variables haurien influït sobre el desenvolupament moral de la Marina?

- a) Sociodemogràfics.
- b) Agents de socialització.
- c) Culturals.

La gran diferència de comportament de la Marina a casa davant els pares i a l'escola amb els amics, inevitablement fa que la Marina tinga una autoimatge diferent de si mateixa en cadascun dels dos àmbits. Quina és la variable que integra tant l'autoimatge que té la Marina en els dos àmbits esmentats com en uns altres de diferents?

- a) Autoconcepte.
- b) Autoestima.
- c) Personalitat.

No només quan va quedar embarassada, sinó també mentre practicava sexe amb l'Àlex, la Marina es va sentir malament amb si mateixa perquè es comportava d'una manera no gaire coherent amb els seus valors. Quin sentiment té la Marina?

- a) Culpa.
- b) Baixa autoestima.
- c) Cap dels dos.

TEMA 4

Han passat ja dos mesos des que la Marina va quedar embarassada de l'Àlex. Tot i haver considerat molt la proposta del metge amic de l'Àlex d'avortar, la Marina decideix rebutjar-la, encara que provisionalment, i només l'acceptarà com a últim recurs. La complicada situació que viu la Marina l'obliga a buscar ajuda d'unes altres

persones. Afortunadament troba el suport de les seues germanes majors, de 28 i 26 anys respectivament. La més gran, casada sense fills i amb un treball estable com a monitora de natació, s'ofereix a adoptar el fill de sa germana.

Amb quin model biològic estaria més relacionada la conducta de la germana gran de la Marina?

- a) Amb la selecció familiar.
- b) Amb la reciprocitat.
- c) Amb la individualitat.

La Marina opta finalment per donar el seu fill en adopció a la seua germana. Tant el seu cunyat com l'Àlex hi estan d'acord. Així, tots quatre decideixen reunir-se conjuntament amb els pares de la Marina i informar-los del seu embaràs.

Els pares reben la notícia amb gran sorpresa i tensió. El fet que la seua filla haja actuat en contra dels valors que li han inculcat els genera cert rebuig i els retrau a l'hora d'ajudar-la, però d'altra banda són conscients de la gravetat de la situació.

En quina fase del model de normes personals específiques estarien els pares de la Marina?

- a) Fase d'activació.
- b) Construcció d'una norma personal.
- c) Avaluació de costos i resultats de l'ajuda.

Després d'una hora angoixant, els pares acaben per acceptar la situació de molt mala gana. Assumeixen que el que està fet, està fet, i que ja no hi ha marxa enrere. Tot i el seu malestar, no esbronquen la Marina ni l'Àlex i es comprometen a ajudar-los en tot allò que necessiten.

Quin model explicaria millor l'actitud dels pares de la Marina?

- a) L'activació aversiva.
- b) L'activació empàtica.
- c) El model integrador.

TEMA 5

A mesura que avancen els dies, la Marina experimenta canvis d'humor continus i els típics problemes físics deguts a l'embaràs, senyal que continua endavant. Aquest fet no passa desapercebut a l'Àlex, qui amb cada dia que passa se sent com més va més inquiet i atemorit.

Quina habilitat permet a l'Àlex reconèixer les emocions que està sentint la Marina?

- a) Presa de perspectiva.
- b) Empatia.
- c) Intel·ligència emocional.

No sap com captar-se ni quina serà la seua funció quan nasca el nen, ja que al cap i a la fi ell n'és el pare i sent la necessitat de contribuir d'alguna manera a ajudar-los, a ell i a la Marina. Quina variable està condicionant els sentiments de l'Àlex?

- a) El sentiment de culpa.
- b) La responsabilitat cap a ell mateix.
- c) La seua personalitat.

TEMA 6

Durant aquesta setmana, la Raquel, la psicopedagoga que treballa a l'institut d'educació secundària on estudien l'Àlex i la Marina, està arrellegant dades sociodemogràfiques dels joves residents a la Comunitat Valenciana en col·laboració amb un centre d'investigació. En concret, la Raquel s'ocupa d'arrellegar les dades sobre els aspectes més prosocials. A fi d'avaluar el raonament moral dels alumnes, fa servir dues versions d'un mateix test: un per als alumnes menors de 13 anys i l'altre per als majors de 13 anys. Quin test utilitza?

- a) DIT
- b) PROM
- c) SROM

Com que a l'institut hi ha sis grups per curs a l'ESO, la Raquel ho aprofita per administrar a la meitat dels grups el PROM i a l'altra meitat el TISS. Quina altra variable voldrà mesurar Raquel per fet d'utilitzar el TISS?

- a) La conducta antisocial.
- b) L'empatia.
- c) L'autoconcepte moral.

A quants ítems del TISS hauran de respondre els alumnes?

- a) 30.
- b) 20, dividits en dues subescales.
- c) 40, dividits en dues subescales.

TEMA 7

Ja ha nascut la filla de la Marina i de l'Àlex i li han posat de nom Lluna. Durant l'embaràs, una gran quantitat de persones han ajudat amb molta bona voluntat la Marina.

Segons Kohlberg, quin seria el factor més important que ha motivat totes aquestes mostres d'ajuda?

- a) El judici moral.
- b) La cultura.
- c) L'empatia.

El Pere, l'amic de l'Àlex, és el cap de residents a l'hospital on treballa. Ell i el seu equip de residents tenen una pacient molt malalta que s'està morint i que després de fer-li una gran quantitat de proves encara no han sabut diagnosticar-la. La Carla, una membre de l'equip, està convençuda del que li passa, ja que fa poc va veure un capítol d'una sèrie de televisió de metges en què curaven un pacient amb símptomes semblants. Sense temps per fer-li proves, i sense el consentiment del Pere, però amb el consentiment de la pacient, li administra el medicament que van usar en la sèrie de televisió per curar el pacient. Sorprenentment, la dona es cura i uns dies després és donada d'alta. Quina estratègia cognitiva ha fet servir la Carla?

- a) Un raonament deductiu.
- b) Una presa de perspectiva.
- c) Un d'heurístic.

Tot i la curació de la pacient, l'equip directiu de l'hospital i els superiors es reuneixen per decidir la sanció que han d'imposar a la Carla per la seua desobediència i la seua imprudent i arriscada decisió. El veredicté és clar: la Carla serà acomiadada.

Quan se sap la notícia, tots els residents i infermers esclaten i fan vaga per pressionar perquè readmeten la Carla, amb la qual cosa es juguen els seus respectius llocs de treball i el sou. Quin motiu ha transformat en major mesura l'empatia i la compassió dels treballadors cap a la seua companya en aquestes accions en el seu favor?

- a) L'acceptació i identificació de la Carla en el grup comú.
- b) La cultura compartida.
- c) El rebuig personal dels treballadors envers els dirigents de l'hospital.

TEMA 8

El Miquel porta molts anys impartint a l'institut de la Marina i l'Álex les assignatures d'Ètica i de Filosofia. A les dues sol dedicar almenys una sessió per setmana a plantejar dilemes morals. El primer dia de classe comença plantejant un dilema moral al qual els estudiants han de respondre i triar, entre unes opcions prèviament donades, aquella que millor representa el seu pensament. Quina és la finalitat d'aquesta sessió?

- a) Avaluar el nivell intel·lectual dels estudiants.
- b) Avaluar el nivell de desenvolupament moral.
- c) Únicament presentar l'assignatura i conèixer els estudiants.

Un dia, el Miquel planteja un dilema que genera una gran controvèrsia i un gran debat entre els estudiants. Com que no hi ha manera d'arribar a un acord, li'n demanen opinió. Què seria més convenient que fera Miquel en aquesta situació i per què?

- a) Res. Els estudiants han de ser capaços d'arribar a un acord pel seu compte.
- b) Seria convenient donar la seua opinió personal raonada des del punt de vista del seu judici, després de la discussió, per tal que els estudiants prenguen consciència dels tipus d'arguments donats.
- c) Cap de les dues tindria sentit.

Segons Kohlberg, quina dificultat haurien de tenir els dilemes morals per als estudiants per tal de desenvolupar el judici moral i les habilitats de discurs?

- a) Fàcil.
- b) Intermitja.
- c) Difícil.

TEMA 9

El Miquel no té un record gaire bo de l'escola on va estudiar quan era xiquet als anys 60. Els directius que la dirigien imposaven una estricta educació basada en els valors conservadors, i la infracció de normes solia comportar càstigs físics.

Quin autor s'acostaria més a aquest tipus d'educació moral?

- a) Durkheim.
- b) Piaget.
- c) Kohlberg.

Actualment, el Miquel és llicenciat en Filosofia i té publicats 8 llibres. A més, és mestre de fa molts anys a l'institut on estudien l'Àlex i la Marina, on imparteix les classes de Filosofia, Ètica i Psicologia com a optativa de 1r de batxiller. A l'Àlex i a la Marina, els dona l'assignatura d'Ètica. A la seua classe, a més d'explicar el temari i els principals autors clàssics que van desenvolupar aquesta disciplina, planteja activitats de cooperació.

Grinesky, el 1991, va estudiar els beneficis dels jocs de cooperació en xiquets de 3 i 4 anys. Quin dels resultats següents no es va trobar en els jocs de cooperació?

- a) Un major contacte físic positiu durant el temps lliure.
- b) Un elevat increment en les interaccions verbals positives.
- c) Una disminució de contactes físics negatius i d'interaccions verbals negatives.

Quan l'Elisa, una de les mestres d'Educació Física, es va trencar els lligaments del genoll dret, el Saturnino, com sempre, va ser un dels primers que es va oferir a ajudar-la. Fa molts anys, ell també va ser operat dels genolls. I és que una de les qualitats que més agraden del Saturnino és la gran capacitat de comprendre els problemes dels altres i, per tant, de donar encertats consells i adequades ajudes.

Quin constructe proposat per Hoffman reflecteix millor l'actitud del Saturnino?

- a) La conducta altruista.
- b) L'empatia situacional o estat.
- c) L'empatia disposicional o tret.

CAS 3: Cosa de tres

TEMA 1

Mordechai va nàixer a Tel Aviv ara fa 22 anys, i ja en fa 2 que havia acabat el servei militar. Amb els diners que l'estat d'Israel li havia donat, ha decidit fer un viatge tot sol al Vietnam, ja que vol comprovar per ell mateix com són els altres països i vol observar i anotar les característiques més interessants de la cultura oriental. Per fer el camí a l'aeroport, agafa un taxi, que comparteix amb dues persones més que anaven també a l'aeroport, amb l'objectiu de reduir les despeses del trajecte. Durant el viatge, escolta per la radio la notícia del conflicte amb el Líban i de la intervenció militar de l'estat. Mordechai es planteja què hauria fet ell si haguera hagut de prendre la decisió que havia pres el seu govern.

Quin tipus de variable intervé quan Mordechai decideix compartir el taxi?

- a. Cooperació.
- b. Conducta altruista.
- c. Valor.

En cas que Mordechai tinguera en compte les normes per a la recerca científica, quin tipus de modalitat estaria utilitzant?

- a. Experimental.
- b. Correlacional.
- c. Observacional.

Quin tipus de dilema moral es planteja Mordechai quan escolta la notícia a la ràdio?

- a. Dilema real d'anàlisi.
- b. Dilema hipotètic d'anàlisi.
- c. Dilema hipotètic de solució.

TEMA 2

Abdullah té 32 anys i havia nascut a la ciutat de Kosseir, al costat del mar Roig, encara que de feia 4 anys vivia a Itàlia amb la seua família, a la ciutat de Florència. Abdullah s'havia adonat que aquest canvi de context havia produït també un canvi en la seua

ment. El contrast de normes socials l'havia fet replantejar-se el perquè d'aquestes diferències, i havia arribat a un relativisme moral, en el qual el dret a la vida i a la llibertat estaven per damunt de les convencions socials. Meditant sobre aquest canvi, Abdullah pensa que la societat hauria d'educar a les escoles en valors com l'honestedat o el dret a la llibertat.

Un dia, a Abdullah se li planteja una situació interessant. Li havia eixit una feina molt ben remunerada: havia de participar en el disseny d'una presa al Vietnam, per a la qual cosa s'hi havia de traslladar. Accepta l'oferta, s'acomiada del amic i de la dona i se'n va a l'aeroport. El que Abdullah no sap és que la seua dona, Safir, s'havia entristit molt amb la seua marxa.

Amb quin corrent de pensament moral es correspon la reflexió que fa Abdullah i que està subratllada en negreta?

- a. Comunitat justa.
- b. Educació del caràcter.
- c. És una de les propostes integradores.

Quin pas d'estadi de desenvolupament moral de Kohlberg va fer Abdullah en arribar a Itàlia?

- a. Del 2 al 3
- b. Del 5 al 6
- c. Del 4 al 5

Abdullah no és capaç d'adonar-se de l'efecte de la seua decisió sobre la seua dona. Quina habilitat li falta per prendre decisions morals correctes?

- a. Sensibilitat moral.
- b. Judici moral.
- c. Motivació moral.

TEMA 3

Alain té 67 anys i ha sigut convidat a la Universitat de Phnom Penh, a Cambodja, per fer-hi una xarrada sobre creixement econòmic a la Facultat

d'Empresarials. El viatge és molt llarg, ja que viu a París amb la seua família. Alain no té gaires ganes de viatjar tant, però li importa molt que la família i els amics el vegem com una figura important dels negocis, i per això accepta la invitació, ja que suposa que li proporcionarà prestigi. S'acomiada de la família, que funciona molt bé perquè Alain sempre ha procurat ensenyar els fills a no reaccionar explosivament, evitar irritar-se, no fer-se impredecible i tolerar la frustració. I se'n va anar cap a l'aeroport.

A quin component de l'autoimatge dóna Alain major importància?

- a. Autoimatge social.
- b. Autoimatge real.
- c. Autoimatge ideal.

A través de l'educació que Alain dóna als fills, quin és el model que ell intenta evitar?

- a. La capacitat de percebre les emocions del altres.
- b. La baixa empatia.
- c. La baixa intel·ligència emocional.

Alain es porta molt bé amb la seua família i ha posat interès en l'educació moral dels fills, entre altres. Quines conseqüències positives té una família amb interaccions positives de cara al raonament moral?

- a. Presenten menor permissivitat moral.
- b. Optimitzen el desenvolupament moral en els xiquets.
- c. Les dues són correctes.

TEMA 4

Quan Mordechai arriba al restaurant que hi ha prop de l'aeroport del Vietnam, hi troba un home que s'està ofegant assegut en una cadira. Tto d'una comprèn què li passa i li fa una maniobra de primers auxilis que havia après a l'exèrcit. Quan es recupera, l'home li diu:

- Moltes gràcies amic, m'has salvat la vida.
- No hi calen. Ho he fet perquè pense que, si puc ajudar, tinc l'obligació de fer-ho.
- Molt ben dit amic. Com et diuen?

– Mordechai. Sóc de Tel Aviv, i tu?

– Abdul. Sóc de Kosseir, a Egipte.

Quan ixen del restaurant, es troben un home gran desesperat. Perceben el seu malestar i se'n contagien. Llavors, decideixen preguntar-li'n la causa. Quan saben el motiu de la seua desesperança (no tenia per pagar el taxi), decideixen ajudar-lo i compartir un taxi tots tres.

– Com et diuen amic?

– Em diuen Alain, i sóc de França.

Quan Mordechai s'adona de la necessitat d'ajuda que té Abdul, en quina fase de l'obligació moral es troba?

- a. Construcció de la norma personal.
- b. Fase d'activació.
- c. Avaluació dels costos.

Per la conversa que tenen Abdul i Mordechai, quina perspectiva de la conducta prosocial creus que explica millor el seu comportament?

- a. La de normes morals específiques.
- b. La de responsabilitat social.
- c. La de reguladors cognitius.

Què fa falta perquè Abdul i Mordechai hagen tingut, davant l'activació empàtica, una motivació altruista?

- a. Que la causa de la conducta siga eliminar el patiment aliè.
- b. Que la causa de la conducta siga eliminar el patiment propi per la percepció de l'aliè.
- c. Siga la que siga, l'activació empàtica dóna lloc a una conducta altruista.

TEMA 5

– On vas amic?

– Vaig a l’hotel Ho Chi Minh, al costat del riu. He vingut ací perquè havia de fer transbord per anar a Cambodja, per fer-hi una classe, però l’avió que m’havia de portar s’ha avariat i he de quedar-me ací fins demà. Va dir Alain.

De camí cap a l’hotel, el taxi ha de creuar la selva, i per desgràcia o per fortuna punxa una roda, i els nostres amics es veuen obligats a continuar a peu fins al taller més proper.

Mentre caminen, es troben un lleó molt gran envoltat de gent temorosa que no gosen d’acostar-s’hi. Abans no tingueren temps de tenir por, el lleó els va dir:

– Per favor, ajudeu-me, tinc una pota ficada dins d’una trampa per a lleons, i necessite que m’ajudeu entre els tres a traure-la’n.

Els nostres amics tenen por que el lleó se’ls menge, i així no fan res en principi per ajudar-lo, com la resta de la gent. En un moment, Mordechai hi va i comença a fer força per traure-li la pota de la trampa, i això fa que els altres dos s’hi acosten també a ajudar-lo.

Entre els tres aconsegueixen traure la pota al lleó, el qual, molt agraït, no sols no se’ls menja, sinó que els arregla el cotxe (és un lleó amb polzes, que sap mecànica).

Com influeix la presència de gent de cara a l’ajuda envers el lleó?

- a) Negativament. Ja que el lleó és desconegut i hi havia molta gent observant.
- b) Positivament. Ja que el fet que hi haguera molta gent suposava que tothom s’adona com en són, d’altruistes.
- c) Negativament. La presència d’observadors sempre redueix la possibilitat d’ajuda.

Quin fet de la situació impulsa la conducta prosocial d’Abdullah i Alain?

- a) Por del que el lleó els podia fer si no l’ajudaven.
- b) Recompensa que el lleó els arreglara el cotxe.
- c) Que Mordechai anara a ajudar, ja que va actuar de model altruista.

Cap dels nostres amics ha tingut res a veure amb la trampa en què havia caigut el lleó. Amb tot, Mordechai l’ajudat, probablement perquè pensa que és responsabilitat seua ajudar quan ningú més no ho fa. Basant-nos en això, que podrem esbrinar de la personalitat de Mordechai?

- a) Que és una persona extravertida.
- b) Que té un locus de control intern.
- c) Que és una persona gregària.

TEMA 6

Continuen per la selva vietnamita. Tot d'una es troben un temple enorme que els impedeix el camí; moguts per la curiositat, decideixen entrar-hi. A la primera cambra, hi troben el mestre del temple, que els diu:

– Benvinguts sigueu, viatgers. Sóc el mestre Rafael, del temple sagrat, nascut a l'escola d'Atenes. Si voleu passar per ací, haureu de passar les proves corresponents a cada cambra, començant per aquesta, la cambra dels càstigs.

– En què consisteix la prova, mestre Rafael? Van dir els nostres amics.

– Haureu de contestar una pregunta a cada sala. La respondreu fins que la feu bé o esgoteu 5 convocatòries; en aquest cas, sereu fets fora del temple.

– Pregunta, mestre Rafael.

El mestre trau un pergamí que ell mateix ha escrit i el llegeix:

– Un nen vol llevar-li els caramels a un altre a l'esplai. Però, com que la professora els vigila, no ho fa. Per què?

– El nen sap que robar està malament i que ha de respectar les normes. Per això no ho fa. Diu Mordechai.

– El nen pensa en l'altre nen i pensa que robar es immoral. Diu Abdullah.

– El nen no roba els caramels per por que el castiguen. Diu Alain.

– Un de vosaltres l'ha encertada. Podeu continuar a la cambra següent, la cambra de les obligacions

1. Quina modalitat d'entrevista semiestructurada fa el mestre Rafael?
 - a. Tipus A.
 - b. Tipus B.
 - c. Tipus C.

2. Si atenem a les respostes del nostres protagonistes, quin tipus de moralitat, segons la metodologia d'entrevista de Kohlberg, podríem atribuir a cada un?
 - a. Mordechai: preconvençional; Abdul: convencional; Alain: postconvençional.
 - b. Mordechai: convencional; Abdul: postconvençional; Alain: preconvençional.
 - c. Mordechai: convencional; Abdul: preconvençional; Alain: postconvençional.
3. Quina forma de presentació s'utilitza?
 - a. Oral.
 - b. Escrita.
 - c. Oral i escrita.

TEMA 7

La cambra següent és la de les obligacions. Hi troben Miquel Àngel, nascut el dia del judici final.

– Jo sóc Miquel Àngel, i no tinc por de les altures, puc pujar a qualsevol lloc i pintar si vull. Digueu-me, però, què és més probable, morir en un accident de cotxe o d'avió?

Abdul no entén la raó de la pregunta, però recorda l'accident d'avió que hi va haver a la seua ciutat el mes anterior i no té dubtes:

– És més probable tenir un accident d'avió, mestre Miquel Àngel.

– Això es incorrecte. L'avió és més segur que el cotxe. Recordeu que, a l'hora de raonar, encara que siga sobre qüestions morals, heu d'analitzar cada situació correctament, sense prejutjar.

– Ara ens deixaràs passar? És per això que hem contestat a la pregunta. Va replicar Abdullah.

– Passareu si és el que voleu, però no era aquest l'objectiu. Heu d'aprendre a raonar correctament, ja que encara que la intenció bondadosa diu molt de la persona que la fa, no hi ha prou amb aquesta, i ha d'anar precedida d'un raonament apropiat que determine la forma i la direcció correcta de la conducta d'ajuda.

1. Quin recurs cognitiu usa Abdullah davant la pregunta del mestre Miquel Àngel?
 - a. Heurístic d'accés o disponibilitat.

- b. Empatia.
 - c. Prosocialitat.
2. Si parem atenció en la pregunta d'Abdullah de si poden passar, en quina fase es troba segons Rest?
- a. Moralitat de la cooperació social no arbitrària.
 - b. Moralitat de l'egoisme interpersonal o intercanvi simple.
 - c. Moralitat d'obediència.
3. A què es refereix el mestre Miquel Àngel en l'última frase?
- a. Parla de la relació entre raonament moral i prosocialitat.
 - b. Parla de la relació entre personalitat i prosocialitat.
 - c. Parla de la relació entre personalitat i pensament.

TEMA 8

Quan els nostres amics ixen del temple, els esperen els tres mestres amb tres regals.

– Per a tu, Abdullah, tinc una cosa que hauràs d'utilitzar com més vegades millor, i com més l'uses més poderosa es farà.

Abdullah agafa el que el mestre Rafael li ofereix, unes ulleres que quan se les posa pot copsar tots els detalls de les coses que veu, i les coses li apareixen clares.

– A tu, Alain, et done aquestes ulleres. Te les posaràs quan voldràs veure mes enllà de la pell.

Alain es posa les ulleres que el mestre Miquel Àngel li dona, i comprova que és capaç de veure colors als cossos dels altres. Veu Abdullah content amb les ulleres, i li veu el color verd. Quan observa el mestre Rafael, tan tranquil com és, li veu el color blau. I de sobte veu com la seua pell també es torna verda.

– Per a tu, Mordechai, són les ulleres que tinc ací. Posa-te-les, si vols.

Els tres mestres desapareixen. Quan Mordechai es posa les ulleres, no veu res de l'altre món, i pensa que el seu regal està trencat o que no funciona.

Els tres amics continuen el viatge sense problemes. Van parlant sobre els seus regals. Mordechai, llavors, comprèn que la seua habilitat és posar en unió els poders de les altres dues ulleres, i que quan estan junts els tres són capaços de prendre sempre la decisió correcta, mitjançant la unió de la informació objectiva, dels sentiments i del raonament.

1. Quin és el poder de cadascun dels nostres amics?
 - a. Alain té el poder de l'empatia.
 - b. Abdullah té el poder de la percepció objectiva.
 - c. Mordechai té el poder del raonament.
2. Per què son capaços de prendre decisions correctes quan tots tres es posen les ulleres?
 - a. Perquè tenen poders.
 - b. Perquè són màgiques.
 - c. Perquè al llarg del viatge, han anat aprenent la importància de posar-se en la pell dels altres, de raonar correctament i de tenir en compte tota la informació i els punts de vista.
3. Què heu après amb aquesta història?
 - a. Ortografia.
 - b. Que la bondat i el saber viure i conviure és una cosa que es desenvolupa, com qualsevol altra qualitat, amb esforç i a base d'experiència, i que cada pas endavant que fem en el camí per esdevenir bones persones millorarà la nostra vida i la dels altres.
 - c. Que no he de matricular-me en assignatures on es treballa tant.

CAS 4: L'àgora

A l'antiga Grècia, un filòsof es va interessar pels valors morals i va parlar sobre aquest tema a l'àgora. A causa dels problemes polítics d'aquell moment, poca gent li va prestar atenció. Però, amb el pas del temps més i més gent començà a interessar-s'hi, fins i tot a diferents àgores de l'imperi.

TEMA 1

1. Quina és la revista científica que més s'ha dedicat a l'educació moral?

- a) *Journal of Moral Education* (JME).
- b) *National Foundation for Educational Research in England and Wales* (NFER).
- c) *Morals for the Millenium*.

2. En quin any es va publicar el DIT (Defining Issues Test)?

- a) 1996
- b) 1896
- c) 1986

3. Quin és l'autor més citat en el *Handbook of Moral Behavior and Development*?

- a) L. Kohlberg.
- b) Piaget.
- c) Lickona.

TEMA 2

Quan aquest tema va esdevenir d'interès públic i es va desenvolupar més i més, cada àgora va generar-ne punts de vista diferents. Contínuament afirmaven que el seu punt de vista era l'únic correcte. Un bon dia, però, es van adonar que tenien més coses en comú que no creien, i així van començar a barrejar la seua teoria amb les dels altres, i en van crear de noves. En aquest punt, van decidir crear una àgora central formada per representants de les diferents àgores de l'imperi.

1. Segons el model dels quatre components de Rest i Narvàez, aquests són els determinants de...?

- a) L'acció moral.
- b) El judici moral.
- c) El caràcter moral.

2. En la perspectiva sociomoral de Kohlberg, el nivell convencionals:

- a) Es tracta d'una perspectiva individual.
- b) Nega l'aplicació uniforme d'una llei o norma.
- c) Es té un enteniment bàsic de la moral convencional.

3. Quin és el tercer estadi de la perspectiva de Selman?

- a) Perspectiva egocèntrica.
- b) Adopció recíproca de perspectives.
- c) Adopció autoreflexiva de perspectives.

TEMA 3

Com que ja hi havia prou experts en el tema dels valors morals, van començar a discutir sobre la importància que tenien per a ells aquests valors, i es van adonar que cada un donava prioritat a un de diferent.

Van estudiar la causa d'aquesta situació, i es van adonar que els pensadors de les àgores localitzades als llocs més remots de l'imperi amb algunes diferències culturals, donaven importància a uns valors diferents. Va ser aleshores que es van fixar que a l'àgora central formada per membres de tot l'imperi sempre hi havia opinions més semblants, i que dins d'aquests grup les persones tenien característiques comunes: procedien de les mateixes àgores on les variables educacionals, culturals i religioses eren més similars.

1. Dins de les variables personals, respecte al sexe...:

- a) Kohlberg defensa que sí que hi ha diferències significatives: les dones tarden molt més temps que no els homes a arribar al nivell postconvencional.
- b) Carol Gilligan identifica com a focus del judici moral "la cura" per a la dona i la "justícia" per a l'home.

c) Carol Gilligan identifica dues formes d'entendre el "jo": una vinculada als altres (home) i un altra a la independència (dones).

2. Segons Kohlberg i Power (1981):

a) La perspectiva religiosa contribueix a donar importància a la moralitat, per "donar suport" al judici i a l'acció moral com a activitats humanes.

b) El cristianisme contribueix millor a la moralitat que no l'islam.

c) La perspectiva religiosa contribueix a donar importància a la moralitat; dins, però, de la mateixa religió, dóna suport a l'egoisme moral enfront dels models socials.

3. Segons Turiel, els tres dominis conceptuals del pensament social infantil són:

a) L'egoista, el social organitzatiu i el sociomoral.

b) El personal, el social organitzatiu i el moral.

c.) El personal, el social organitzatiu i l'altruista.

TEMA 4

Va ser tan gran el poder que va adquirir l'àgora central, que va acabar tenint el poder de l'imperi. Per facilitar-ne la tasca, va distribuir els pressupostos entre les diferents àgores provincials perquè solucionaren els problemes de les províncies de forma autònoma.

Algunes àgores es van centrar a ajudar les seues províncies en allò que consideraven més important. Unes províncies van prosperar més en la part econòmica, d'altres en la part social i unes altres no van despuntar, però van evolucionar en diferents aspectes. Quan l'àgora central se'n va assabentar, es va trobar amb diferents respostes:

– Nosaltres ens centrarem en la part econòmica, perquè creiem que és la més important.

– Nosaltres escoltarem les necessitats del poble i actuarem segons les seues necessitats.

– Nosaltres escoltarem el poble, però també farem coses que creiem importants.

1. Els models de propostes normatives...:

a) Expliquen per què es produeix la conducta prosocial en determinades situacions a partir del concepte de "norma".

b) Expliquen que les normes individuals son més importants que no les normes socials.

c) L'efecte de l'espectador es produeix quan el grup és petit i tots desenvolupen la conducta d'ajuda.

2. El model de l'activació aversiva:

a) L'espectador és egoista en reduir el malestar dels altres per no desenvolupar un estat de malestar personal.

b) L'espectador és altruista i redueix el malestar dels altres de manera altruista.

c) L'espectador no ajuda els altres per no involucrar-s'hi, així es defensa per no entrar en l'estat de malestar.

3. La proposta integradora...

a) Integra les millors parts dels plantejaments del capítol.

b) Integra el model d'activació aversiva i el d'activació empàtica.

c) Integra models motivacionals amb models cognitivocomportamentals.

TEMA 5

Van continuar els estudis sobre la raó per la qual es produïen aquestes diferències entre les diferents àgores i les persones que les componien. Van començar a observar que hi havia situacions en què els membres les valoraven i actuaven de manera diferent. Quan havien de valorar com distribuir els pressupostos, a part de les diferències entre les àgores, també van veure que dins d'aquestes hi havia moltes formes de valorar les situacions.

Hi van haver unes inundacions molt fortes i les cases més perjudicades van ser les que es trobaven a la vora del riu. Uns arquitectes se sentien culpables per haver donat llicències per construir en aquests terrenys, i així van demanar ajuda a l'àgora. Calia decidir a qui s'havia d'ajudar primer. N'hi havia que pensaven que la culpa que les seues cases s'hagueren perdut era seua per haver-les construït a la vora del riu; d'altres, però, pensaven que no era culpa de ningú que haguera plogut tant en una setmana.

1. L'empatia:

a) Apareix com el principal motivador de la conducta prosocial en els components cognitius i emocionals.

b) Apareix com el principal motivador de la conducta prosocials en els components cognitius i conductuals.

c.) Apareix com el principal motivador de la conducta prosocials en el component emocional.

2. La família exerceix dues funcions molt influents en el desenvolupament:

a) Funció primària i secundària.

b) Funció interna i externa.

c) Funció activa i passiva.

3. Quin és el grup de variables afectives?

a) Empatia, sentiment de culpa, estat emocional i intel·ligència emocional.

b) Empatia, personalitat, sentiment de culpa, estat emocional i intel·ligència emocional.

c) Empatia, judici moral, sentiment de culpa, estat emocional i intel·ligència emocional.

TEMA 6

Els pensadors estaven tan ocupats dirigint l'imperi que havien desatès les seues famílies. Els fills s'havien tornat agressius a causa del descontrol que patien per part dels pares. Quan els filòsofs van voler solucionar el problema, no sabien per on començar. Així, van començar per avaluar els valors sociomorals que hi havia a l'escola, ja que ells encara no sabien que en part també eren culpables de la conducta dels fills.

1. El PROM (Prosocial Reasoning Objective Measure):

a) Consta de dues formes: PROM (fins als 15 anys) i PROM-R (a partir dels 15 anys).

b) Consta de 7 històries que mostren un conflicte.

c) Va ser creat per Kohlberg.

2. El TISS (Teenage Inventory of Social Skills):

a) Avalua la conducta prosocial dels adolescents.

b) Consta de 38 ítems.

c) A i b són falses.

3. El DIT (qüestionari de problemes sociomorals):

- a) Mesura els valors sociomorals dels nens.
- b) La seua administració pot ser col·lectiva o individual.
- c) Consta de 6 situacions empàtiques.

TEMA 7

Quan l'àgora central va voler esbrinar com anava la gestió de les àgores provincials, a part de la diferència en la seua gestió, començaven a tenir problemes socials. Aleshores es va sentir culpable per haver deixat tot a mans de les províncies i va decidir ajudar-les.

La situació era tan greu que les poblacions de les diferents províncies tenien prejudicis cap a les altres, sense haver-les visitat, només pel que escoltaven dels altres o per les idees pròpies. Per això, l'àgora central va haver de reinterpretar les normes establertes i en va elaborar de noves a partir de les que ja hi havia.

1. Segons Hoffman:

- a) La compassió i el dolor empàtic promouen conductes contràries a la culpa.
- b) La culpa implica un component cognitiu.
- c) El sentiment de culpa només es presenta a través de l'inferioritat de l'altra persona.

2. Els heurístics...

- a) Són una eina adaptativa important que simplifica i economitza la informació de manera positiva per al desenvolupament social de la persona.
- b) Poden conduir a fal·làcies i errors.
- c) Mai no condueixen a l'error, sinó que són estratègies òptimes i lògicament adequades per al desenvolupament sociomoral.

3. Rest realitza una interpretació dels sis estadis del desenvolupament moral de Kohlberg a partir del concepte de:

- a) Cooperació.
- b) Empatia.
- c) Emoció.

TEMA 8

La fragmentació no podia continuar d'aquesta manera, per la qual cosa van optar per començar a educar en la diversitat de l'imperi, perquè tots s'adonaren que encara que eren diferents, pertanyien a la mateixa nació i que havien d'estar units per poder enfrontar-se a les diferents adversitats.

Van començar per fer-ho amb els més menuts, que havia de ser la generació encarregada de portar a terme els nous valors socials. El sistema educatiu, doncs, s'havia d'anar adaptant a les noves necessitats.

1. Els programes d'educació moral en adults:

- a) Tenen menys efecte que en nens, perquè els adults tenen un sistema de valors morals molt rígid.
- b) Tenen més efecte que en nens, perquè poden comprendre la realitat del problema de forma holística.
- c) A i b són falses, encara que no hi ha estudis que ho demostren.

2. Respecte als dilemes morals en estudiants novells:

- a) Requereixen més passos per poder resoldre el dilema.
- b) S'han de simplificar els passos i disminuir-ne el nombre.
- c) S'han de tractar d'igual manera que als estudiants experimentats.

3. El mètode Konstanz de discussió del dilema (MKDD):

- a) Es basa en tres principis.
- b) Inclou el principi de Kohlberg i Piaget.
- c) L'instructor ha de guiar la resolució correcta del dilema.

TEMA 9

La reforma més important va ser el canvi del sistema de l'imperi. A partir d'aquest moment, totes les províncies havien de cooperar més entre si per evitar el declivi de la societat. Així, augmentaria la consciència de ciutadania com a conjunt, no com a província. Es van unificar totes les institucions públiques, i en les privades es va incentivar la responsabilitat social.

Entre totes les unificacions, n'hem de destacar la del sistema educatiu, en el qual es van afegir assignatures per promoure la ciutadania i per conscienciar sobre la igualtat de tots els ciutadans.

1. Quin d'aquests factors no es troba a la base de l'emergència de la responsabilitat social?

- a) Mobilització social.
- b) Canvi de visió entre els líders empresarials.
- c) Canvi dels models familiars.

2. Quan s'analitza el desenvolupament sociomoral, per a Kohlberg els nens estan situats en l'estadi:

- a) Estadi moral 4.
- b) Estadi moral 2.
- c) Estadi moral 1.

3. Quin d'aquests criteris no és un criteri extern per caracteritzar la conducta prosocial-altruista?

- a) Ser voluntari.
- b) Definir exactament a qui beneficiarà la conducta per evitar que se'n beneficien terceres persones.
- c) Obtenir beneficis personals, però que no siguin econòmics.

CAS 5: LA NOVA CIUTAT

TEMA 1

El senyor Vidal acaba de arribar a una nova ciutat per un canvi de feina. Té una mica d'experiència i espera que aquest canvi siga una oportunitat. Tanmateix, al començament d'aquesta nova etapa es troba desemparat i molt sol.

Aquest primer paràgraf es relaciona amb la història de la psicologia moral. A Espanya, quan hi ha un augment considerable en els treballs de psicologia moral?

- a) Als anys 70, de la mà de Kohlberg.
- b) Als anys 80, per l'abundant producció literària del desenvolupament moral a uns altres països.
- c) Als anys 70, pels autors nacionals.

Quan comença a conèixer gent i a familiaritzar-se amb la nova atmosfera de treball, el seu ànim millora considerablement. Un dia va ajudar un company i el va portar a casa amb el cotxe. Per al senyor Vidal, el fet de fer-li aquest favor ha d'implicar que el veja com un amic. Pensava, doncs, que ajudant-lo hi guanyaria molt.

Aquesta conducta és:

- a) Prosocial. Fa una bona acció, però espera alguna cosa a canvi.
- b) Altruista. No espera res a canvi, ajuda per fer alguna cosa positiva.
- c) Egoista. Actua només per aconseguir un objectiu.

Després d'unes setmanes, el senyor Vidal es veu molt més còmode a la feina. Hi ha fet alguns amics, que ja no són simples companys. Té molts més ànims i es relaciona amb molta més gent, no solament amb companys directes.

Aquesta pregunta té a veure amb el concepte de la psicologia moral com una disciplina bàsica i/o multidimensional:

- a) La psicologia moral és una àrea ben clara i delimitada dins d'aquesta ciència.
- b) La psicologia moral és una branca de la psicologia bàsica (del pensament).

- c) La psicologia moral és una matèria multidisciplinària, que es barreja amb la psicologia del pensament, evolutiva, de l'educació...

TEMA 2

El senyor Vidal ha fet nous amics i companys gràcies a la nova feina. Ja no se sent nerviós ni un estrany. Durant el temps de descans a la feina, un dels seus nous amics li demana un favor.

El senyor Vidal havia de mentir al supervisor i dir-li que el company tornava de seguida, quan en realitat se n'anava. Vidal ho va pensar amb cura. Encara que no volia decebre el company, allò que li demanava era massa perquè ell ho complira. Finalment, mogut per un sentiment de culpabilitat si traïa les seues actituds enfront de la feina, li va dir al company que no podia ajudar-lo.

El senyor Vidal respon a aquest dilema segons una teoria:

- a) Precognitivista, freudiana, mogut per l'honestedat.
- b) Conductual, mogut pel reforç.
- c) Precognitivista, segons Klein, mogut per la culpabilitat.

Aquest company s'enfada amb Vidal i no el vol parlar més. Durant un temps, el nostre protagonista se sent malament, però ell és conscient que sentir-se bé amb si mateix és més important que no actuar al contrari de com ell pensa. Per al senyor Vidal, ser fidel als propis valors significa ser una persona noble.

Segons Eisenberg, aquest raonament és del tipus:

- a) Dirigit a l'aprovació dels altres.
- b) Hedonista.
- c) Estereotipat.

Un dia, un dels companys li diu que havia actuat correctament. Això fa que el senyor Vidal se senta molt bé. Li diuen que "si cadascú es prenguera la feina com li donara la gana, l'oficina seria un caos".

Segons els nivells de desenvolupament moral de Kohlberg, aquest raonament entra dins del nivell:

- a) Preconvencional.
- b) Convencional.
- c) Posconvencional.

TEMA 3

Els caps de setmana, el senyor Vidal els aprofita per conèixer la nova ciutat on viu. Els aprofita per memoritzar els noms dels carrers, del barri, etc. Un dia, mentre passejava prop d'un parc, va veure com un xiquet parlava amb sa mare i li preguntava curiositats pròpies de l'edat:

La família, un agent socialitzador primari, és molt important en el desenvolupament de:

- a) El contingut dels valors personals.
- b) L'autoconcepte del menor.
- c) Interès pels esports.

Prop de casa seua hi ha una petita església que visita molta gent, principalment gent de la tercera edat. El senyor Vidal es considera agnòstic i pensa que un estat ha de ser laic. Creu que els capellans són persones de moral laxa.

Segons els estudis:

- a) La religió suposa tenir una moralitat més forta i autònoma.
- b) Sentir-se religiós correlaciona inversament amb la puntuació de moralitat.
- c) La religiositat no suposa heteronomia moral ni autonomia moral.

TEMA 4

Comença una nova setmana i el senyor Vidal camina cap a la feina. Té presa i va amb nervis. Tot d'una, veu una dona gran que crida. Li han furtat la bossa de mà. El senyor Vidal passa de llarg en veure que hi ha gent que s'acosta per veure com està la dona.

Més tard, quan arriba a l'oficina, se sent malament per no haver ajudat aquella dona. Passa la resta del dia ajudant despreocupadament els seus companys i així se sent millor amb si mateix.

Aquestes conductes prosocials són motivades:

- a) Per fer sentir a la resta bé.
- b) Per eliminar el malestar propi.
- c) Per una norma personal d'ajudar tot aquell que ho necessita.

Segons la fisiologia moral, la conducta prosocial va sorgir per l'evolució, com un aspecte més de l'evolució. El senyor Vidal no ajuda la senyora, però sí els seus companys.

Com es pot explicar que no ajude en la primera situació, però que després sí que es done la conducta prosocial?

- a) L'ésser humà pren decisions importants amb l'ajuda del lòbul prefrontal.
- b) Per influència del superjò.
- c) Depèn de la personalitat única de cada persona.

Segons les teories conductistes, les conductes prosocials són apreses, com totes les altres, amb reforços, observant... Com s'explica que el senyor Vidal no ajude la dona?

- a) És una persona que actua per recompenses tangibles.
- b) No tot és conducta, el seu judici va estar mediat per cognicions internes.
- c) Biològicament està predisposat a autoprotegir-se.

TEMA 5

Un nou dia de treball per al senyor Vidal, el nostre protagonista quotidià i prosocial. Ja ha fet dos bons amics al treball, el Ricard i la Bàrbara.

El bo del Ricard sempre és molt extravertit i es presta a ajudar en tot. Sempre està de bon humor, dóna una nota de comèdia a l'oficina i pregunta a la gent què li passa, com està, etc. Es pot dir que és molt intel·ligent emocionalment. A més, la seua autoestima és alta.

L'autoestima té:

- a) Un paper fonamental a l'hora d'organitzar, interpretar i donar significat a les experiències, regular els afectes i motivar les conductes oferint incentius.
- b) Una rellevància de caràcter important en ser la variable cognitiva més important.

- c) Molta importància en fer la persona un subjecte actiu i responsable de les seues situacions.

Pel que fa a la intel·ligència emocional, si el Ricard té una intel·ligència emocional alta:

- a) Es mostrarà extravertit i molt xarraire.
- b) Durant la infantesa ha tingut un aferrament segur i estable.
- c) És una persona amb molta empatia, autoconeixement, autocontrol, cooperació, que sap escoltar i resoldre conflictes.

La Bàrbara és una persona diferent. És introvertida i si no fóra perquè el Ricard és molt extravertit, no parlaria amb ell. Li agrada més treballar tota sola i centrada en si mateixa.

Si com més sociabilitat, més conductes prosocials, vol dir que la Bàrbara és una persona poc prosocial?

- a) Sí, definitivament.
- b) Depèn d'altres factors, com la situació, el locus de control, les emocions viscudes en un determinat moment.
- c) Més que en la seua personalitat, la seua prosocialitat estarà determinada per l'aferrament durant la infantesa.

TEMA 6

L'amic del senyor Vidal, el Ricard, és molt xarraire i extravertit. Ajuda sense pensar-s'ho dues vegades i cau bé a tothom. Té unes conviccions molt fortes. El senyor Vidal es diu que, tot i semblar un nen, el Ricard sempre sap el que es fa i com arribar a la gent i comprendre-la.

Segurament, si el Ricard fóra avaluat amb l'IRI, se li mesuraria:

- a) El raonament moral.
- b) L'empatia i la seua relació amb la conducta prosocial.
- c) L'interès, el raonament i la intencionalitat.

La seua amiga, la Bàrbara, és totalment al contrari. Només parla amb les tres o quatre persones que coneix bé. És molt introvertida i evitadora.

Si se l'avaluara amb el TISS:

- a) Se li avaluaria la mesura d'habilitats socials.
- b) No se la hi podria avaluar, és només per a adolescents.
- c) Se li avaluaria la conducta agressiva.

El senyor Vidal, pel fet de ser amic d'aquestes persones, està en un nivell postconvencional o preconvencional?

- a) Postconvencional, ja que l'amistat amb aquestes persones indica que està en un estadi superior.
- b) El DIT no mesura conceptes com ara les relacions socials, les relacions intragrup o intergrup. La pregunta, doncs, no és vàlida.
- c) El DIT només avalua de manera col·lectiva, és a dir, que s'ha de passar conjuntament amb els amics.

TEMA 7

De tornada cap a casa, el senyor Vidal veu com un boig amb una pinta molt rara atraca amb una pistola, que sembla de joguet, dues persones que caminen pel carrer.

El senyor Vidal hi corre a ajudar-les, ja que no hi havia gens de gent pel carrer i si no els ajudava ell, ningú no ho faria. A més, intenta comparar la situació amb altres que ell mateix ha patit i s'hi identifica. Espantar l'home estrany saltant i les dues persones li agraeixen la seua acció heroica.

Segons Eisenberg i Miller, perquè es produïska conducta prosocial ha de:

- a) Ha d'haver-hi empatia
- b) S'ha de jutjar la situació.
- c) Ha d'haver-hi empatia i compassió.

Tot esperant la policia per denunciar el fet, una persona que ho havia vist tot confessa que no hauria ajudat la parella perquè no eren blancs.

Aquesta persona i la seua conducta prosocial:

- a) Està influïda per altres factors, com la pressió del grup, els interessos propis, etc.
- b) Està influïda pels heurístics.

- c) Està influïda pels seus valors, molt interioritzats.

Els policies que els atenen diuen que ells ajuden perquè creuen que és el correcte. Allò que s'ha de fer.

La conducta d'aquestes persones està predita per unes cognicions:

- a) Basades en l'emoció.
- b) Per una persona molt implicada personalment.
- c) Per unes normes interioritzades.

TEMA 8

El senyor Vidal i els seus companys mantenen una jornada de treball peculiar, ja que ha vingut gent de l'Ajuntament a fer una xarrada sobre responsabilitat empresarial.

La responsabilitat social de les empreses a Europa està emparada per:

- a) La Constitució europea i els llibres verds.
- b) La borsa.
- c) No està emparada per la manca de valors ètics.

Per al desenvolupament de la responsabilitat social en l'educació, la Comissió Delors presenta:

- a) Educació tradicional i autoritària.
- b) Educació on s'aprenja lògica i matemàtiques.
- c) Educació on s'aprenja a ser i a conviure.

Pel que fa a l'educació per a la ciutadania, alguns dels seus objectius són:

- a) Dotar d'identitat els joves.
- b) Ensenyar a ser individu.
- c) Comprendre que les empreses tenen més poder.

TEMA 9

El senyor Vidal es troba amb el seu amic Ricard durant un descans del treball. Veuen com uns companys discuteixen i com el primer ataca el segon dient-li que no sap fer la seua feina. Rep unes crítiques molt directes i agressives.

Els dos amics són en presència de:

- a) Violència directa.
- b) Violència emocional.
- c) Violència estructural.

El senyor Vidal i el Ricard hi van a ajudar i parlen amb ells per tal que acaben la baralla. Tanmateix, l'amic criticat se sent malament, pensa que si els altres el perceben d'aquesta manera –que no sap treballar– els altres el deixar de costat.

El seu pensament està influït per:

- a) L'autoconcepte.
- b) La pressió de grup.
- c) La moralitat del jo.

El senyor Vidal i el Ricard li expliquen que no s'ha de sentir malament, perquè la crítica rebuda ha estat desproporcionada. Aquest, però, no atén a raons.

Per al senyor Vidal i per al Ricard cada treballador és igual a un altre. Per tant:

- a) Tenen en compte la igualtat social, en concret entre persones de sexe diferent.
- b) Tenen en compte la igualtat social, en concret entre persones discriminades.
- c) Tenen en compte la igualtat social, en concret respecte dels drets de les persones.

CAS 6: L'ESTRANYA PEL·LÍCULA

El Llibert i l'Harmonia, estudiants de psicologia, s'avorreixen a casa. Per això, decideixen d'anar a la filmoteca. Veuen que hi fan un cicle sobre "Introspecció humana. La moral al cinema" i que avui projecten una pel·lícula de Lawrence Kroninger, un director nord-americà del qual mai no han sentit a parlar i que fa un cinema que no coneixen. Com que no tenen res a fer, però, i els agrada el cinema, tots dos decideixen d'anar-hi i veure el seu film *Como cometer la falacia naturalista y vencerla en el estudio del desarrollo moral*. En queden tan encisats que, com passa quan veus un film que t'agrada tant, decideixen que n'han de saber més coses. Quan comencen la recerca sobre el director i el corrent que representa, es sorprenden en veure que a la darrereria del segle XIX ja s'havia començat a fer aquest tipus de cinema de marcada tendència a tractar temes morals i descobreixen un altre director que els fascina i que ha influït molt en Kroninger: Jean Poliget.

TEMA 1

Qui podríem dir que ha estat una gran influència per a Kohlberg?

- a) Piaget.
- b) Nietzsche.
- c) Bandura.

Qui ha estat un personatge clau en l'estudi de la psicologia moral?

- a) Watson.
- b) Kohlberg.
- c) Erickson.

TEMA 2

El Llibert, el personatge de la nostra història, té un germà petit, el Martí. Quan torna de l'institut, on fa primer de batxiller, comenta al Llibert que han implantat una nova assignatura al seu pla d'estudis i que això ha fet que es lleven hores a les classes de filosofia. El Llibert, que és un amant de la filosofia, s'indigna i va a l'institut per veure què passa. El Josep, un bon amic del Llibert, que és el professor de filosofia, li explica que ell tampoc no està d'acord a traure hores d'una assignatura que ofería als alumnes

un pensament crític per implantar-ne una altra en què els alumnes aprendran, al més pur estil d'una dictadura, quines són les normes socials i morals, com si això només fóra una tasca de l'educació, i no una tasca que s'ha de compaginar amb el propi madurament mental de l'individu. El Josep li parla d'un psicòleg cognitivista, Kohlberg, el qual, com ell i el Llibert, pensa que l'aprenentatge de la moral no és una cosa intrínseca o extrínseca, sinó que es una mescla de tots dos factors, i que en un primer moment hi tenen més importància els factors extrínsecs, que van perdent prioritat segons que van prenent més importància els factors extrínsecs. Li comenta que ell ja havia parlat de programes d'educació moral basats en la “comunitat justa”, en els quals es proposava fomentar una societat millor, conduint l'educació moral cap als grans ideals per governar les societats, i que aquest és el camí que ell vol prendre en les seues lliçons d'educació per a la ciutadania. El Llibert, després d'escoltar el Josep, que havia estat professor seu quan era a l'institut i al qual té un gran respecte i una enorme estima, se'n torna més tranquil a casa de l'Harmonia.

1. Qui parla dels programes d'educació moral basats en la “comunitat justa”?

- a) Piaget.
- b) Kohlberg.
- c) Aronfreed.

2. Per a Kohlberg, el procés d'aprenentatge moral és un procés:

- a) Intrínsec.
- b) Extrínsec.
- c) Ambdós.

3. Dins de quin corrent hauríem d'emmarcar Kohlberg:

- a) Precognitivista.
- b) Cognitivista.
- c) Integrador.

TEMA 3

El Martí, el germà del Llibert de 17 anys, del qual ja hem parlat, arriba a casa després d'una classe d'educació a la ciutadania i diu als seus pares que havia deixat de creure en

Déu –ens referim al déu del catolicisme–. Els pares del Martí mai no havien sigut creients, però com que el petit de la família havia volgut anar a classes de religió amb els seus companys de classe i fer la comunió com tots ells, els pares no hi van influir ni s’hi van oposar, i sempre van deixar que fóra ell qui triara el que volia. El Martí, però, tenia una àvia que era molt i molt catòlica, amb la qual havia passat molt de temps durant la infantesa. Com que el Llibert sempre s’ha preocupat molt pel seu germà petit, torna anar a l’escola a preguntar al Josep –professor de filosofia– si era normal que ara el Martí decidira deixar de creure o si aquest pensava que era un acte de rebel·lia i de voler cridar l’atenció dels pares. El Josep el tranquil·litza i li diu que és normal que a partir de 17 anys comencen a plantejar-se aquestes preguntes, que en aquesta edat comencen a decidir per si mateixos, perquè tenen un desenvolupament cognitiu més elevat, i que és normal que ara es pregunte tot allò que abans donava per cert, perquè li ho havien transmès l’escola o la família. Li diu que hauria de sentir-se orgullós perquè el seu germà començara a desenvolupar la seua pròpia moralitat. Així, una vegada més, el Josep calma el Llibert, que torna content a casa perquè ell tampoc no és creient.

1. Quins dos factors educatius són dels més importants en el desenvolupament de la moral:

- a) La família i l’escola.
- b) Les relacions amoroses i els germans.
- c) Tenir avis i religió.

2. Quina edat creus que és clau per al desenvolupament moral:

- a) La primera infància.
- b) La pubertat.
- c) La joventut (a partir de 17 anys).

3. Quin és l’agent socialitzador, pel que fa a la concepció de la moral primària, que més influeix en la infància.

- a) La família.
- b) Els amics.
- c) Els companys de classe.

TEMA 4

El Llibert, que feia psicologia, estudia en l'assignatura de Pensament Sociomoral i Conducta Prosocial que, segons Piaget i Kohlberg, un xiquet [FALTA TEXT] no arriba a desenvolupar la seua moralitat. El Llibert, però, troba que el seu nebotet de 4 anys sempre ha sigut molt amable amb els companys de l'escola infantil i que els ha cedit els seus joguets, fins i tot els que més vol i són més nous. Quan li comenta aquest fet a la seua companya Harmonia, aquesta li explica que ella –que era una entesa en la matèria– pensa com Kohlberg i Piaget i explica aquest fet com un fenomen de modelatge o de condicionament clàssic per part dels pares o els professors de l'escola, però no perquè el nen haja après un codi moral propi.

1. Que la moral és una cosa que està donada per l'edat i pel desenvolupament moral és un enunciat que correspon a:

- a) Piaget i Kohlberg.
- b) Watson i Skinner.
- c) Pearson i Spearman.

2. Segons Piaget, un nen de pocs anys podria tenir conductes prosocials?

- a) No, ja que depèn de l'aparició de la moral.
- b) Sí, perquè no té a veure amb l'edat.
- c) Sí, perquè és durant la primera infantesa que apareixen les conductes prosocials i la moral.

3. Segons Piaget i Kohlberg, quins altres fenòmens poden explicar les conductes prosocials en nens?

- a) Entre altres, la dessensibilització sistemàtica i el modelatge.
- b) Entre altres, el modelatge i el condicionament.
- c) Entre altres, el condicionament vicari i l'exposició *in vivo*

TEMA 5

A la classe del Llibert apareix un alumne nou xinès, el Ying. La millor amiga del Llibert, la ja esmentada Harmonia, s'enamora del Ying i, després d'un cert temps

d'amistat, li demana si vol ser la seua parella. El Ying, però, li explica que això no és possible, ja que en les cultures col·lectivistes com la seua s'afavoreix i s'aprecia molt els valors i les metes del grup, i que és molt important, perquè això no es perda i la cultura no es globalitze o s'occidentalitze, que les persones de cultura xinesa es casen amb d'altres de la seua mateixa cultura. El contrari pot ser una deshonra per al nom de la família. Harmonia no hi pot fer res més que resignar-se i ser la seua amiga, i alhora esperar si el Ying es decidia a deixar la seua cultura per ella.

1. Quines cultures són les que solen ajudar més les persones de la mateixa cultura?
 - a) Cultures col·lectivistes.
 - b) Cultures individualistes.
 - c) Ambdues.
2. Quines cultures tendeixen a ajudar més les persones desconegudes (d'una altra cultura o grup)?
 - a) Cultures col·lectivistes.
 - b) Cultures individualistes.
 - c) Ambdues.
3. Després de llegir això, com classificaries la nostra cultura.
 - a) Cultura col·lectivista.
 - b) Cultura individualista.
 - c) Ambdues.

TEMA 6

Ha arribat una carta a casa de la família del Llibert. La psicopedagoga de l'institut vol valorar el desenvolupament sociomoral dels alumnes de segon de batxiller per veure si estan preparats o no per al selectiu i l'arribada a la universitat. Els pares del Martí han de signar un consentiment, ja que aquest no és major d'edat encara. A la carta s'especifica el test que administraran al Martí. Diu així:

“Benvolguda família Llinares Soler. Volem passar al Martí el *Qüestionari de Problemes Sociomorals* (DIT) amb l'objectiu de mesurar el desenvolupament sociomoral del seu

fill. Aquest test, que es pot passar des dels 11 anys, es pot administrar de manera individual o col·lectiva, però nosaltres l'administrarem al Martí. Només si estan d'acord han de signar el full que els adjuntem a continuació –full de consentiment–, ja que, com que és menor d'edat, són vostès que han de prendre la decisió. D'altra banda, saben que tenen el ple dret de negar-se que el Martí passe la prova, ja que és una activitat opcional. Moltes gràcies per la seua col·laboració”.

La família del Martí signa el full i el Martí fa el test, que dóna com a resultat que es troba en l'estadi postconvencional. Els psicòlegs expliquen aquest resultat als pares.

1. El qüestionari DIT és:
 - a) Un qüestionari de problemes sociomoral.
 - b) Prosocial Reasoning Objective Measure.
 - c) Interpersonal Reactivity Index.
2. El DIT pot ser administrat:
 - a) Fins al 13 anys.
 - b) A partir dels 13 anys.
 - c) A partir dels 11 anys.
3. El DIT pot ser administrat:
 - a) Individualment.
 - b) Col·lectivament.
 - c) Individualment i col·lectivament.

TEMA 7

Recordeu que l'Harmonia s'ha enamorat del Liu, el seu company xinès. Recordeu també que la família de Ying no vol que tinga una xicota d'una altra cultura diferent a la seua i que veuen això com una deshonra familiar. Per tot plegat, el Ying i l'Harmonia es fan molt amics. Un dia, el Ying li explica la raó per la qual no poden ser parella: els xinesos pensen que els europeus i els musulmans tenen tendències innates a la bigàmia (en ambdós sexes) i que per això està desprestigiada socialment ser la parella d'un europeu o d'un musulmà a la Xina. L'Harmonia, destrossada per això i sabent que no és

cert, ho explica al Llibert. Aquest li diu que això és el que en psicologia s'anomenen heurístics, que són una mena de regles automatitzades que ens estalvien molta feina a l'hora de prendre una decisió, però que no sempre són racionals ni basades en la experiència pròpia i que poden ser molt perjudicials de vegades, com és en aquest cas.

1. Què és el que fa al Ying creure que l'Harmonia no serà una bona xicota per a ell.

- a) Un heurístic basat en el que li han dit la seua família i la societat.
- b) La seua pròpia experiència amb dones europees.
- c) Un pensament racional basat en proves empíriques.

2. Els heurístics...

- a) Sempre són racionals i encertats, i són una forma infalible per prendre decisions encertades.
- b) Són irracionals i cal evitar-los com més millor, ja que ens portaran a error sistemàticament.
- c) Són una estratègia molt bona d'estalvi d'energia, però no diferencien entre situacions i, com que tenen caràcter automatitzat, no sempre són beneficiosos.

3. Els heurístics...

- a) Sempre es basen en la pròpia experiència.
- b) Són racionals.
- c) No tenen perquè basar-se en l'experiència pròpia i no sempre són racionals.

TEMA 8

El Llibert i l'Harmonia, que fan cinquè de Psicologia, tenen una assignatura que es diu "Pensament Sociomoral i Conducta Prosocial", en què discuteixen sobre com hauria de ser la intervenció en pensament sociomoral. El Llibert diu que hauria de seguir dues línies. La primera, per a gent antisocial com els convictees; l'altra, per a gent "normal". L'Harmonia, però, pensa que només hauria de seguir un camí i que s'hauria d'aplicar tan sols a la gent amb necessitats, ja que la gent "normal" no té mancances. A això contesta el Llibert que és l'etern error de la psicologia, preocupar-se per les mancances o pel que és perjudicial i no promoure o ensenyar el que és beneficiós per a l'individu i/o la societat. Creu que la intervenció en àrees com el pensament sociomoral i la

conducta prosocial ha de ser la base per a qualsevol individu i que s'hauria d'aprendre, no tant com a contingut teòric, sinó com a conductes que observes en la gent i que imites i aprens per diversos mecanismes, com ara el condicionament o el modelatge des de ben menuts. L'Harmonia finalment troba raonables els arguments del Llibert.

1. Com pensa el Llibert que ha de ser la intervenció en pensament sociomoral?

- a) Únicament a individus amb necessitats, persones antisocials.
- b) Tant a persones antisocials, com a “normals”.
- c) A persones amb aptituds “normals” solament, ja que, pels altres, ja no hi podem fer res.

2. Quin és l'etern error de què el Llibert parla per argumentar la seua posició?

- a) La psicologia s'ha preocupat massa poc dels problemes de la gent i ha primat la convivència social.
- b) La psicologia s'ha ocupat massa dels aspectes negatius o que perjudiquen les persones i ha oblidat els positius.
- c) La psicologia és una qüestió de moda i que cada època té uns interessos específics que fluctuen molt en el temps.

3. De quines estratègies parla el Llibert per promoure o ensenyar la conducta prosocial o pensament sociomoral?

- a) El modelatge o el condicionament per part de la família i els membres de la societat.
- b) La impartició dels continguts directament a una classe.
- c) Castigant a qui no es comporte correctament.

TEMA 9

El Llibert, a més de ser estudiant de psicologia, és membre del voluntariat lingüístic de la Universitat. Pensa que per promoure una societat amb individus més crítics i actius cal participar-hi, fer-se sentir i reivindicar allò que es pensa, participant en els seus organismes. També pensa que cal evolucionar cap a una societat més col·lectivista, on es primen valors com la cooperació entre les persones, i deixar aquesta societat individualista i immersa en la dictadura del capital.

1. Què podem fer per millorar la societat?

- a) Participar-hi i defensar sempre el que pensem.
- b) Conformar-nos amb el que ens ha tocat de viure i no tractar de canviar-ho, per tal de no trencar-ne l'harmonia.
- c) Si no estem d'acord amb el model de societat o no hi encaixem, ens n'hem d'apartar.

2. Què s'entén per un bon ciutadà?

- a) Aquell que no destorba el funcionament de la societat.
- b) El que fa el que els seus pares o els altres individus li diuen.
- c) Aquella persona que participa activament en la societat i els seus organismes sense per això haver de conformar-se en tot allò imposat.

3. Segons el Llibert, cap on hauria d'evolucionar la societat?

- a) Cap a un sistema més individualista i així assegurar-se el benestar de tots els seus individus.
- b) Cap a una societat més col·lectivista on primen valors com la cooperació.
- c) Cap a una societat anarquista, on cada individu pugui fer allò que estime més oportú.